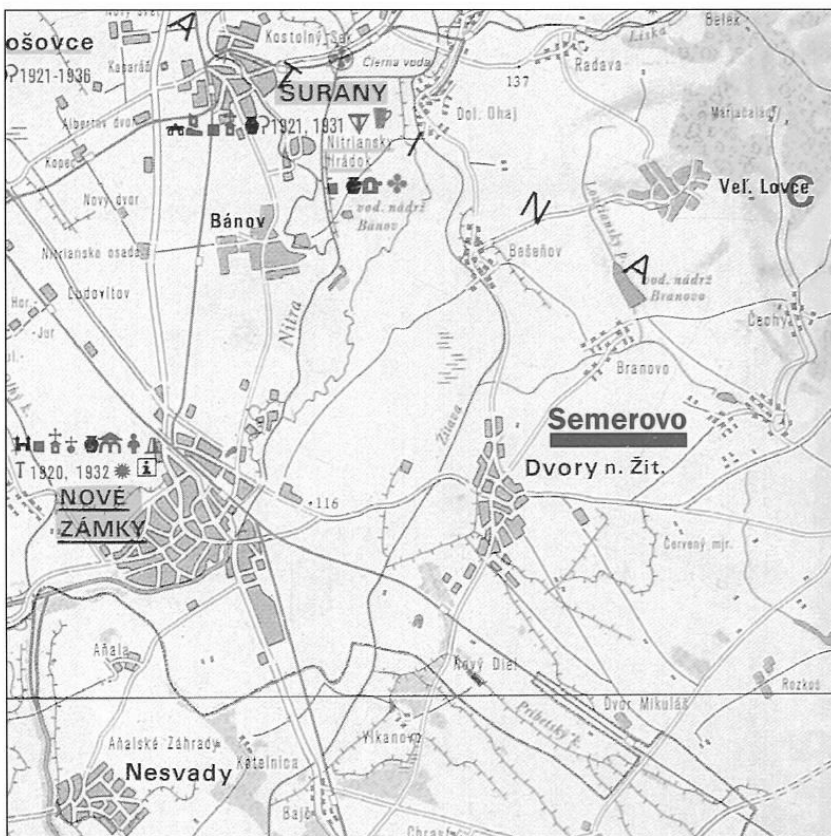

SEMEROVO
Stará zemianska obec

**MALÁ
VLASTIVEDNÁ
KNIŽNICA**

NA TITULNEJ STRANE: Rímskokatolícky kostol
NA ZADNEJ STRANE: Náhrobok katolíckych kňazov

Slovenská obec s 1269 obyvateľmi leží v okrese Nové Zámky 17 km východne od okresného sídla. Prevažne poľnohospodárska obec s pestrým kultúrnym a spoločenským životom sa v posledných rokoch stáva známou na celom Slovensku. Prvá správa je z r. 1210.

Z DEJÍN OBCE

Obec bola osídlená už oddávna. Archeológovia v chotári obce našli nálezy z doby hallštattskej, laténskej a rímskej. Rímske táborisko pravdepodobne stálo pri jazierku vytvorenom termálnym prameňom. V stene tunajšieho kostola je zamurovaná **tabuľa** s torzom úradného nápisu z r. **229**, objavená r. 1938 pri kopaní hrobu. Na tabuli z obdobia rímskych provincií je nápis IMP(erator) CAES. M(arcus) AVR(elius) SEVERVS ALEXander Plus FELIX AVG(ustus) Max(imus) trib(unicia) POT(estate) VIII cONS(ul) III p(ater) p(atriciate)...., ktorý v preklade znamená: Vrchný veliteľ a cisár Marcus Aurelius Severus Alexander Zbožný Šťastný Požehnaný, najvyšší veľkňaz, tribunskou mocou obdarený po ôsmy raz, konzul tretí raz, otec vlasti V chotári obce bolo objavené aj staromaďarské hradisko. Zaujímavý je kopec

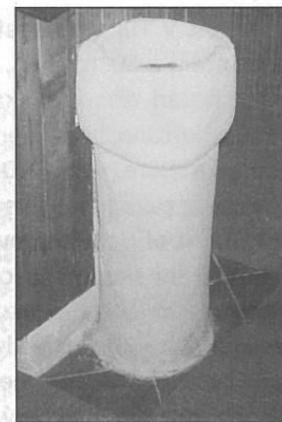

Hlavný oltár

Váraš, ktorý sa do 19. stor. nazýval Hradište. Pôvodne to pravdepodobne bola keltská mohyla, na ktorej sa usadili Slovania. V 8.–9. stor. na tomto mieste vzniklo kniežacie hradisko, v ktorom bol v 9. stor. postavený panský kostolík. Našli sa tu úlomky zdobenej keramiky. Neskôr hradisko vyplienili starí Maďari a usídlili sa tu. Hradisko vyplienili neskôr aj Tatári.

Obec sa prvýkrát spomína r. 1210 ako **Eccl. S. Michaelis de villa Scemera** a bola majetkom ostrihomského arcibiskupa. Tatári neušetřili ani obec pri kostole a zničili ju. Pôvodné zachránené obyvateľstvo sa sem vrátilo až po odťahnutí Tatárov. R. 1210 sa zemepánom obce stal šľachtic Leustachius de Scemera. Jeho brat Alexander sa stal zemepánom v Lóte a druhý brat Bartolomej v Gute. Keď rodina dostala majetky v Čúzi (Dubníku), preniesla tam svoje sídlo a prijala rodové meno Csúzy. Osada sa po prisťahovaní Kumánov značne rozšířila (v 14. stor.) a noví obyvatelia rýchlo splynuli s pôvodným obyvateľstvom. V 15. stor. tu viac mesiacov táborilo husitské vojsko, ktoré sem prinieslo protestantskú vieru (obdobie 1440–1451), najmä v osade Hoba, dnes Čechy. R. 1416 si Michal Csúzy dal v obci vybudovať **kúriu** na miestach starej osady a v blízkosti kostola. Začalo sa obdobie náboženských sporov, ktoré prerušili až turecké vojny. Na starom hradisku bola na pôvodných valoch vybudovaná palisádová **pevnosť**. Csúzyovci časť majetku predali vdove Jána Zápoľského Barbore Váradyovej, ktorá sem priviedla protestantských kňazov Martina Plechnera a Jána Pleiningera. Tým sa vzťahy medzi jednotlivými náboženskými vyznaniami zhoršili, a preto v polovici 16. stor. Barbora predala svoj majetok bratom Tomášovi a Ondrejovi Szentmihályiovcom. R. 1552 obec vyplienili Turci (zostalo len 7 domov). Potom bratia

Gotická svätenička

Szentmihályiovcí majetok predali Františkovi Felpéczyemu, Imrichovi Kaposymu a Jánovi Szentpéterymu, ktorí svoje diely predali Jurajovi Sárkányovi a manželke Dorote Ujfalusyovej, ktorí tieto majetky onedlho dali do prenájmu Adamovi Tessényimu. R. 1562 v obci pôsobil známy protestantský kňaz Gál Huszár. Hradisko viackrát dobýjali Turci, ale podľa Čelebiho hradisko náporu odolalo. R. 1592 Sárkány časť svojich majetkov prepustil Csúzyovcom. R. 1610 bola obec s niektorými okolitými dedinami oslobodená od poplatkov Turkom. Vtedy sa stala majiteľkou obce Anna Palugyayová, ktorá ju dala do prenájmu grófovi Draškovičovi. Nepokoje v rokoch 1630–1655 spôsobili, že tunajší zemepáni sa neustále menili a bolo ich niekoľko desiatok (Berzeviczy, Nagy, Pethó, Bucsányi, Nadányi, Tánczos a iní). R. 1683 obec opäť spustošili Turci a obyvateľstvo našlo útočisko na Hradisku. R. 1704 cisársky generál Heister so svojím vojskom porazil v časti Pirty kurucov a cisárski vojaci na to Semerovo vyrabovali a vypálili. Kolonizáciu obce, resp. jej dosídľovanie podanými z Myjavská koncom 17. stor. začal barón František Szluha. R. 1718 Adam Csúzy predal časť svojho majetku Jurajovi Feketemu a r. 1756 Julianna Ocskayová vymenila svoj majetkový podiel za iný majetok Michala Ocskaya. Matej Bel v 1. polovici 18. stor. spomína Semerovo ako slovenskú obec. Majetky v Semerove aj naďalej vlastnilo mnoho zemanov, v 19. stor. to boli Baloghovci, Jankovicovci, Petricsovci, Rozsosovci, Barlanghyovci, Jármyovci, Halassyovci, gróf Lichtenberg, koncom 19. stor. to bol gróf Fridrich Zichy, Viktor a Anton Szombathelyiovcí a Leopold a Alexander Kleinovci. Po r. 1840 farár Ján Zaklukál tu založil miestnu dychovku, kapelníkom bol Jozef Benedikovič. 26. apríla 1849 ustupujúce cisárske vojsko tiahlo po prehratej bitke cez Semerovo do Nových

Zámkov. V 19. stor. často postihli obec nákazlivé choroby, (začiatkom stor., v 30. rokoch, v rokoch 1848–49, a r. 1866 mor).

V chotári obce vznikalo v 19. stor. viac majerov, čo spôsobilo drobenie tunajšieho zemianskeho majetku. V južnej časti chotára to boli majere, v časti Dolná Chrasť majer Szombathelyiho, Červený majer založili Halassyovci, po r. 1918 ho vlastnil Kessler, na Lapošinke bol Schubertov majer, majer Dionýza Paála, neskôr založený majer Rudolfa Rottermanna. V severnej časti chotára stáli Haasove majere, Jankovicovej majer, majer bratov Kleinovcov, neskôr Cyranov Nový dvor. Dnes už temer všetky majere zanikli.

Semerovo bolo známe chovom dobytky a remeslami. V obci bol r. 1905 založený čitateľský krúžok, ktorý zanikol r. 1918. I. svetová vojna si z radov obyvateľstva vyžiadala 35 obetí. V apríli 1919 bola v oblasti medzi Semerovom a Koltou veľká bitka medzi československými legionármi a Kúnovou armádou Maďarskej republiky rád. Po r. 1920 vznikli v obci organizácie rôznych politických strán – agrárnej, komunistickej a pod. R. 1924 sa v obci začala pozemková reforma. Po rozhodnutí Viedenskej arbitráže pripadlo Semerovo od novembra 1938 Maďarsku. 28. marca 1945 bola obec oslobodená a v II. svetovej vojne padlo 48 Semerovčanov. Po usporiadaní pomerov nastal čas búrlivého rozvoja obce. R. 1947 sem presídlilo 14 slovenských rodín z Novej Huty a Borumlaku z Rumunska a 2 slovenské rodiny z Maďarska. R. 1949 bolo v obci založené JRD, r. 1974 bol dostavaný nový hospodársky dvor na Surovine, pričlenený neskôr JRD Dubník a od r. 1990 sa PD Semerovo osamostatnilo. R. 1949 bol Cyranov veľkostatok zoštátnený a vznikol dvor ŠM Palárikovo, neskôr pričlenený k ŠM Mikuláš, potom k ŠM Semerovo. Po privatizácii, prvej na Slovensku, bola 1. apríla 1994 založená firma POVER s.r.o. Semerovo. V obci vznikli nové stavby spoločenského významu: r. 1958–60 bola postavená nová budova MNV, opravovaná v rokoch 1975 a 1990–92, prístavbou rozšírená r. 1996. V rokoch 1964–66 bola postavená nová ZDŠ, do r. 1976 rozšírená o bytovky, telocvičňu a jedáleň. Nový kultúrny dom bol postavený v r. 1968–70, opravený r. 1994–95, kino r. 1973. Pošta bola postavená v r. 1971–73, dom smúť-

Zvonica a socha sv. Jána Nepomuckého

ku r. 1974, opravený r. 1991, verejné osvetlenie zmodernizované, NN r. 1975, r. 1974 postavená predajňa potravín s rozličným tovarom, obchod s ovocím a zeleninou a holičstvo, do r. 1984 bola postavená materská škola, v rokoch 1968–76 bol za podpory veriacich postavený nový farský úrad, zdravotné stretisko v r. 1975–78 a lekárň v r. 1997. V rokoch 1990–94 bol v dvoch etapách vybudovaný verejný vodovod a vodojemy (rozšírený r. 1996). V rokoch 1994–96 bola obec v troch etapách plynofikovaná, v rokoch 1994–95 boli obnovené a upravené tri cintoríny (nový a starý katolícky a židovský), v rokoch 1995–96 boli opravené miestne komunikácie a chodníky, r. 1994 bola zavedená káblová televízia – nezmenené vysielanie – licencia TKR/19–1994 a toho istého roku zavedené televízne vysielanie INFOKANÁL KTV licencia T/31–1994.

Tento neveriteľný rozvoj obce nezostal bez náležitej ozveny u **významných osobností, ktoré Semerovo navštívili**. R. 1993 na deň sv. Birmovania navštívil obec biskup Dominik Hrušovský, od r. 1996 arcibiskup, r. 1992 zavítal do obce predseda FZ ČSFR Alexander Dubček, 9. 9. 1994 v obci privítali predsedu NR SR Ivana Gašparoviča. Dvakrát sem v r. 1992 a 1994 zavítal v tom čase expremiér Vladimír Mečiar a exministerka Oľga Keltošová. Obec poctil návštevou minister pôdohospodárstva Peter Baco a minister životného prostredia Jozef Zlocha.

27. 11. 1992 sa dožila úctihodných 100. rokov Veronika Bóriková a 28. 2. 1996 to isté jubileum oslávila Ema Bóriková (zomrela 28. 2. 1997 v deň svojich 101. narodenín). Obe jubileá si Semerovo náležite uctilo.

Semerovo dosiahlo mnoho úspechov, niektoré dokonca aj v celoštátnom meradle. Pozoruhodné úspechy dosiahol detský bábkársky súbor Slniečko – r. 1981 získal I. miesto v celoštátnej súťaži, r. 1982

Bývalá Rozsosovská kúria (foto 1958)

opäť I. miesto v celoštátnej súťaži, v rokoch 1980, 1981, 1982 a 1983 sa zúčastnil na Scénickej žatve v Martine a aj na medzinárodnom festivale

v Chrudime v r. 1980 a 1984. Janka Slobodníková bola účastníčkou Zorničkinho slávika Bardejov 1994, Veronika Bujdaková zasa majsterkou SR v atletike r. 1995. Benjamín Peterka sa v r. 1996 zúčastnil na celoštátnej súťaži Prečo mám rád Slovensko. 17. 6. 1977 boli nadviazané družobné vzťahy s obcou Šatov v okrese Znojmo. Futbalisti FC Semerovo skončili v ročníku 1991/92 v okresnej súťaži na treťom mieste. Roman Bujdák od r. 1996 je hráčom prvoligového FC Linz v Rakúsku.

Od 1. 1. 1997 obec používa vlastný erb, zástavu a pečať, vychádzajúce z prvej správy o obci r. 1210 a obecné logo.

Zaujímavý je aj vývoj počtu obyvateľstva v Semerove. R. 1869 tu žilo 929 obyvateľov, r. 1900 už 1041, r. 1930 sa ich počet zvýšil na 1590. R. 1940 následkom vojnových udalostí nastal pokles počtu tunajšieho obyvateľstva na 1550, ale r. 1948 ich počet prudko stúpol na 1730, r. 1970 sa držal takmer na rovnakej úrovni (1716), r. 1984 počet obyvateľov klesol na 1497 a r. 1990 len na 1470 obyvateľov.

PRÍRODA

Chotár Semerova leží v Podunajskej nížine na západnom okraji Pohronskej pahorkatiny v nadmorskej výške 140–225 m. Západná časť je na vyšších terasách pokrytých piesčitými sprašmi a naviatymi pieskami, východná časť leží na pahorkatine z treťohorných uloženín. Okrem dubových a agátových lesíkov je chotár na strmších úbočiach odlesnený. V chotári sú červenozemné a hnedozemné pôdy. V severozápadnej časti obce je **vodná nádrž** s rozlo-

Zichyho kaštieľ začiatok XX. storočia

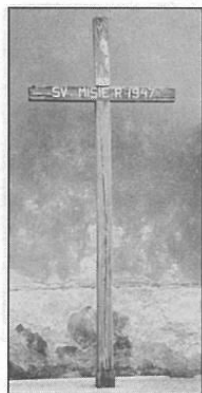

hou 8 ha vybudovaná v rokoch 1961–62 pri bývalom mlyne na Čakanskom potoku. Povodeň r. 1964 nádrž zničila, ale v rokoch 1966–67 bola opäť opravená. Využíva sa na chov rýb a na rekreačné účely.

Zvláštnosťou obce je nezamrzajúci **minerálny prameň** s jazierkom na južnom okraji obce. Tento prameň poznali vraj už rímski legionári. Od r. 1986 má obec dva výdatné artézske vrty, 13. 5. 1996 obec zastihla pôvodeň, keď voda v potoku stúpila o 2,8 m.

KULTÚRNE PAMIATKY

Semerovo sa r. 1210 spomína ako mocná bašta kresťanstva s názvom Eccl. S. Michaelis de villa Scemera. Už v tom čase tu stál románsky **kostol sv. Michala**, ktorý bol dominantou osady a nachádzal sa v jeho blízkosti. V časech tureckej nadvlády bol kostol vyrabovaný a prestavaný na tureckú sýpku, začas po r. 1562 sa v ňom konali protestantské bohoslužby. Po kolonizácii obce bol na starých základoch postavený r. 1712 barokový **rímskokatolícky kostol Nanebovstúpenia Panny Márie**, ktorý bol upravený r. 1812, opravený r. 1982 a naposledy r. 1997. Kostol je jednolodový priestor so segmentovým uzáverom presbytéria, ktoré je zajlenuté českou plackou. Loď má rovný strop. Steny a stropy kostola sú pokryté iluzívnymi maľbami z doby okolo r. 1972. Kostol je bez veže. Či tu veža pôvodne bola nevieme. Hlavná fasáda je zakončená barokovým vykrajovaným štítom. Nad kamenným portálom vstupu do objektu je nika s kópiou barokovej ľudovej plastiky Madony. Pôvodná kamenná socha z polovice 18. stor. je na farskom úrade. V západnej časti lode nad vstupom je konvexno-konkávny organový chór, ktorý bol r. 1955 rozšírený. Fasády kostola boli pri poslednej úprave zbavené väčšiny architektonických detailov (lizenové rámy, šambrány okien s polkruhovým za-

Procesiový kríž
pri kostole

Ústredný kríž
starého cintorína

končením, parapety). Zariadenie kostola je novšie. Hlavný oltár má po stranách sochy Ježišovo srdca a Nepoškvrnenej Panny Márie. Na obetnom stole je socha Ježiša Krista, prinesená z Nitry. Na bočnom neogotickom oltári je ústredná polychrémová socha Piety, dole sú zlatené plastiky cherubínov z pôvodného barokového oltára z polovice 18. stor. Krstiteľnica a zariadenie kostola sú z tej istej doby. Z pôvodného oltára sa ešte zachoval barokový štít v akantovom ráme a dve maľované postavy z 18. stor. Steny lode zdobí 14 obrazov zastavení Krížovej cesty. Obrazy pochádzajú zo Zohora. V kostole sa ešte nachádza socha sv. Jozefa a Lurdskej jaskyňa so sochou lurdskej Panny Márie, ktorá pôvodne bola na bočnom oltári. Najstarším pozostatkom zo zariadenia pôvodného kostola je gotická svätenička z hrubo opracovaného kameňa. Pri hlavnej fasáde kostola je **drevený procesiový kríž** s nápisom SV. MISIE R. 1947. Na hlavnom námestí dominuje **zvonica**. Pôvodná drevená zvonica stála pri kostole, ale neskôr ju preniesli na námestie. Dnešná murovaná stavba bola postavená r. 1838 na popud farára Jána Zaklukála. po viacerých úpravách sa objekt zachoval dodnes, ale pri poslednej oprave r. 1982 boli z neho odstránené viaceré architektonické detaily (lizénové rámy, šambrány okolo zvukových otvorov a vstupu). Vo zvonici sú tri zvony. Oproti zvonici stála **synagóga**, bola to jednoduchá stavba obdĺžnikového pôdorysu s rozmermi asi 10x25 m. Budova mala vyššie položené okná, nad vchodom na štíte bola šesťcípna hviezda. Po r. 1945

Ústredný kríž
nového cintorína

Prícestný kríž
pri ceste do Jasovej

v obci židovská komunita zanikla, a preto bola budova predaná rodine Baloghovej, ktorá na jej mieste postavila rodinný dom (1948).

Semerovo bolo kedysi typickou zemianskou obcou, kde si zemepáni stavali svoje sídla. V severozápadnom rohu námestia dodnes stojí **kaštieľ**, pôvodne menšia ranobaroková kúria Františka Szluhu, ktorá neskôr prechádzala z rúk do rúk (Csúzy, Fekete, Ocskay), až začiatkom 19. stor. ju získal Eduard Halassy a stavbu dobudoval a prestaval v klasicistickom slohu. Okolo kaštieľa založil pekný anglický park. Neskôr bol krátko majiteľom majetku a budovy gróf Lichtenberg a koncom 19. stor. tento majetok kúpil gróf Fridrich Zichy, r. 1909 Adolf Engel, ale r. 1914 ho predal Viktorovi Schnábelovi, ktorý však zbankrotoval a tak kaštieľ r. 1932 odkúpilo Potravinové družstvo z podielov občanov. Budova dodnes slúži na obchodné účely a je v nej aj pohostinstvo. Je to prízemná stavba s pôdorysom v tvare U stavaná na brehu, preto je zadná fasáda stredného krídla poschodová. Kaštieľ po opravách r. 1964 a 1982 úplne stratil svoj pôvodný výzor (nárožné bosáže, okenné šambrány, lizény, frontóny). Na druhej strane cesty stála klasicistická **kúria Rozsosovcov** zo začiatku 19. stor. Okolo bol menší okrasný park. Kúriu s majetkom neskôr kúpil Fridrich Schubert a r. 1928 budovu odkúpila tunajšia farnosť a v nej zriadila farský úrad. Po výstavbe novej fary bola kúria r. 1976 zbúraná, na jej mieste stoja bytovky poľnohospodárskeho družstva. Kúria bola prízemná stav-

Židovský cintorín

ba s pôdorysom tvaru L. Hlavnú päťosovú fasádu členili lizénové rámy a obdĺžnikové okná v šambránach s naokennou a podokennou rímsou. Ďalšia kúria

stála v miestnej časti Surovina, ktorú v polovici 19. stor. dal postaviť Michal Nagy (z Ráckevy). Do tejto rodiny sa priženil dr. Aranyosy a Helena Aranyossová bývala v kúrii do r. 1945. Neskôr majer a kúriu získalo miestne JRD, ktoré celý komplex majera po r. 1960 zbúralo. Kúria bola neskoroklasicistická prízemná budova s pôdorysom tvaru U. Jej fasády členili lizény a obdĺžnikové okná v šambránach. Za budovou bol malý park. Vedľa kaštieľa sa dodnes zachoval **panský dom** (č. 338, 339, 340), ktorý na konci 19. stor. dal postaviť statkár Kutí. R. 1924 budovu kúpili rodiny zo Žiliny, navráťivšie sa z Ameriky (Tomašík, Ďurkovský, Katanák). Ich potomkovia bývajú v dome dodnes. Tento prízemný dom s pôdorysom tvaru L s hladkou ošemosovou fasádou sa podobá tunajším ľudovým domom. Podstene vo dvore podopierajú drevené trámy. V bývalom Malom majeri, severozápadne od obce nachádza sa **Cyranov dom**. Dom po r. 1920 postavil svokor Albína Cyrana statkár Ján Svatík. R. 1949 bol majer Štefanovi Cyranovi skonfiškovaný a prevzalo ho ŠM. Dnes patrí firme POVER s.r.o., a sídli v ňom miestne poľovnícke združenie Hubert. Je to moderná prízemná obdĺžniková stavba s asymetricky umiestneným rizalitom na hlavnej fasáde.

Obec zdobí viacero menších sakrálnych pamiatok. Pred zvonnicou je **socha sv. Jána Nepomuckého** postavená r. 1836 Jánom Rozsosom. Polychrómová kamenná socha je osadená na vysokom podstavci. **Ústredný drevený kríž nového cintorína** bol postavený pred r. 1938. Iný **ústredný kríž** tohto cintorína s liatinovým

Pamätná tabuľa
Buchingerovcov

korpusom a plechovým baldachýnom bol postavený r. 1947. Na náhrobničku vdovy Hajdanyovej je **plastika Krista nesúceho kríž** z r. 1938 od firmy Fellner z Nových Zámkov. V tomto cintoríne sú **stĺpové náhrobníky**

s maďarskými ľudovými básňami. Vedľa nového cintorína sa nachádza starý cintorín s **ústredným dreveným krížom** s liatinovým korpusom z r. 1917. Pred hrobom Imricha Adamovícha s liatinovou ohradou je **drevený kríž** s liatinovým korpusom zo začiatku 20. stor. V cintoríne sa nachádzajú **drevené vyrezávané náhrobné kríže** z 19. a začiatku 20. stor., na ktorých sú malé plechové srdiečka s monogramom zosnulého a dátumom úmrtia. **Reliéfne náhrobné kamene** sú výrobkami firmy Fellner z Nových Zámkov. Pri ceste do Jasovej sa nachádza **prícestný drevený kríž** s liatinovým korpusom z 1. polovice 20. stor. Na brehu nad koncom mlynárskej ulice je **židovský cintorín**, spomínaný už r. 1777. V ňom sú náhrobné kamene z ružového mramoru z 19. stor. Ostatné náhrobky sú z 20. stor. 9. mája 1975 bol v parku pred kaštieľom odhalený **pamätník osloboditeľom**. Je to obelisk s onyxovým obložením. Na tabuli z čierneho mramoru je pod ústredným nápisom báseň Pavla Horova. Na stene zdravotného strediska, na ktorého parcele pôvodne stál dom židovskej statkárskej rodiny Buchingerovcov, sa nachádza **pamätná tabuľa** s nápisom „Na tomto mieste stál rodinný dom Buchingerovcov. Dávid a Berta Buchingerovci boli odvlečení v roku 1944 a umučení v koncentračnom tábore. Na ich pamiatku darovali dedičia tento pozemok obci Semerovo. Nech je ich pamiatka požehnaná. Semerovo jún 1995“. Pamätná tabuľa bola slávnostne odhalená v júni 1995 a na odhalení sa zúčastnili členovia rodiny Buchingerovcov.

Stará škola

Z KULTÚRNEHO A PRIEMYSELNÉHO ROZVOJA OBCE

Škola v Semerove je doložená r. 1838 a vyučovať sa v nej začalo r. 1840. Zriadená bola v jarmočnom dome (v parku za zvonnicou), oprava

financoval Štefan Halassy. Prvými učiteľmi boli Jozef Prokopcz a Filákovský. R. 1854 dal zeman Sebestyén z košiaru upraviť novú školu, keďže stará už nevyhovovala. R. 1911 sa začalo so stavbou novej školy (č. 335) a vyučovanie v nej sa začalo r. 1916. R. 1928 bola škola rozšírená o bočné krídlo, v tomto stave sa zachovala budova dodnes. Je to prízemná stavba s pôdorysom tvaru L so sedemosovou hlavnou fasádou (pôvodne pred rozšírením len päťosovou). Fasády členia bosované lizény a obdĺžnikové okná v šambránach s podokennou rímsou. Za zvonnicou bol v pôvodnej škole **byt kantora**. Zbúraný bol po r. 1945. Po výstavbe novej školy v rokoch 1964–66 bola v starej škole do r. 1984 umiestnená materská škola. Odvtedy je objekt prázdny. Dnes budovu vlastní firma na výrobu drevených domčekov. Po r. 1868 bola v Semerove postavená aj **budova notariátu**, a tak sa obec úplne osamostatnila

aj politicky. V prízemnej budove s pôdorysom tvaru L so štvorosovou hlavnou fasádou a otvorenou pilierovou chodbou vo dvore bola neskôr pošta. R. 1925 bol notariát zrušený a presunutý do Kolty, r. 1939

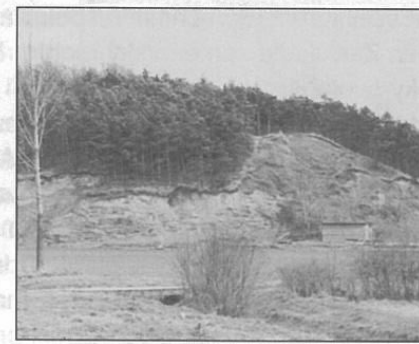
Cyranova sýpka

Staré domy na Mlynskej ulici

bol úrad obnovený. Po r. 1957 tu bolo dočasne umiestnené MNV. Na mieste starého **obecného domu** bola v rokoch 1958–60 postavená nová budova MNV, dnes obecný úrad Semerovo.

R. 1938 začal Štefan Holeša pri ceste do Kolty so stavbou **tehelne**. Výroba sa v nej začala r. 1944. Po r. 1948 bol závod znárodnený a patril Ponitrianskym tehelňami v Zlatých Moravciach, neskôr Západoslovenským tehelňami Pezinok. Tento podnik tehelne značne rozšíril. Pôvodná tehelňa sa prestavbou úplne zmenila a zmodernizovala. Závod je od r. 1995 majetkom Autoperfektu a.s. Banská Bystrica. Charakteristický preň je vysoký tehlový komín. V obci pod č. 349 sa zachoval **rodinný dom Holešovcov**. Je to prízemná stavba so sedemosovou fasádou a s jednoosovou bočnou prístavbou. Obdĺžniková budova je rozšírená bočným hospodárskym krídlom. Podstavenie vo dvore podopierajú drevené trámy. Dnes je dom prázdny a je v havarijnom stave. Za zvonnicou sa nachádza jednoduchá budova **hasičskej zbrojnice**, postavenej r. 1961 na mieste staršej budovy hasičskej zbrojnice z r. 1906, kedy pisár Elek Pamer založil v obci dobrovoľný hasičský zbor a je činný dodnes. V ohybe námestia a cesty do Kolty sa zachoval upravený **vývod artézskej studne** dokončený r. 1944. Stena a bo-

Vrch Váraš

čné múry sú vykladané kameňom. Studňa dnes nie je funkčná. Vedľa je požiarna nádrž.

Vysokú úroveň poľnohospodárstva, ktorú dodnes zachovalo PD a Pover s.r.o., dokazujú dodnes zachované **sýpky**, trojpodlažná mohutná na bývalom Cyranovom majeri zo začiatku 20. stor., menšia prízemná, z konca 19. stor. na bývalom Zichyho majeri, od r. 1932 dvor Roberta Haasa, najmenšia sýpka z konca 19. stor. sa zachovala vo dvore Kutiho domu. Pri Mlynskej ulici, na Čaban-skom potoku sa nachádzal **vodný mlyn** z 19. stor. Mlynskej po r. 1945 zanikol, najdlhšie sa zachovala obytná časť.

LUDOVÁ ARCHITEKTÚRA

Na Mlynskej ulici sa zachovali staré domy č. **392, 393 a 394** z konca 19. stor. Sú to prízemné obdĺžnikové stavby s dvojsovou uličnou fasádou. Hlavná fasáda je zakončená došteným štítom a valbičkou, vo dvore je podstanie. V domoch sú dve obytné miestnosti, v pitvore, resp. kuchyni je pec na pečenie chleba, v prednej časti tzv. čistá izba. Vzadu je hospodárska časť. Miestnosti majú trámové stropy. Podobné sú domy č. **329, 348 a 544**, posledný má dlhšiu hospodársku časť. V obci sa zachovalo niekoľko kolesových studní (napr. vo dvore Kutiho domu). Dom č. 549 je pôvodná **stará semerovská krčma**.

CAMBIUM COMPOSSESSORUM

Päť rokov pred založením družstva v Sobotišti už v r. 1840 bolo v Semerove založené poľnohospodárske družstvo Cambium compossessorum (Súručenstvo spoluvlastníkov). Zakladateľom bol farár Ján Zaklukál a semerovský rektor Karol Zachej st. Bol to gazdovský svojpomocný spolok a vytvorili ho sedliaci a želiari, ktorí v 18. stor. kolonizovali obec. Družstvo malo svoje stanovy a schválil ich župný úrad v Komárne a zemianka Anna Lubyová-Kecskeméthyová. Na jej zemianskej pôde, ktorú odovzdala do naturálnej renty, sa vytvorila pôdna základňa družstva. Tu obyvatelia spoločne hospodárili, nakupovali náradie a dobytok. Odmeňovalo sa podľa zaužívaných poddanských rovášov. Družstvo malo svoju spoločnú pokladnicu. R. 1844 malo družstvo vo vážnici pri zvonici vlastný obchod. Druž-

Alexander Dubček v Semerove

stvo r. 1846 prosperovalo a po r. 1850 pre infláciu zaniklo.

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI OBCE

V novom a starom katolíckom cintoríne je pochovaných viac významných osobností z dejín Semerova.

Imrich Adamovich (5. 3. 1843 Morvach v Chorvátsku – 28. 11. 1920), do Semerova prišiel 2. 7. 1878 a pôsobil tu až do svojej smrti. Adamovich bol druhotinárom, archeológom a historikom. Preskúmal vrch Váraš a okolie kostola. Kázal po slovensky.

Štefan Chovanec (23. 6. 1840 Bohdanovce pri Trnave – 17. 3. 1878), gymnázium a filozofiu vyštudoval v Trnave, teológiu vo Viedni, za kňaza bol vysvätený 26. 9. 1867. Angažoval sa v národných veciach, veľa si dopisoval s J. K. Viktorínom. Pomáhal rozširovať a propagovať slovenskú literatúru (básne Hollého, Slovenské pohľady, ročenku Nitra a iné). Vlastné práce publikoval v časopise Cyrill a Method. Bol spoluzakladateľom Matice slovenskej a prvého slovenského gymnázia v Kláštore pod Znievom. Od r. 1871 bol vo výbore spolku sv. Vojtecha a bol aj vo výbore zvolenom r. 1872. Od 21. 9. 1871 bol farárom v Semerove, zomrel na chronický zápal žalúdka. Oznámenie o jeho úmrtí priniesli viaceré slovenské noviny a časopisy (Národné noviny, Obzor, Katolícke noviny a iné).

Anton Kršák (5. 7. 1769 Námes-tovo – 14. 12. 1828), teológiu študoval v rokoch 1791–1795 v Trnave, ako kaplán pôsobil v Malých Opatovciach, od r. 1797 v Skýcove naj-

Oslava storočnice Emy Bórikovej

prv ako kaplán, potom farár. Už r. 1793 sa ako člen Slovenského učeného tovaríšťa v spoločnom stánku v Trnave zapojil do berno-lákovského hnutia. Od r. 1815 sa stal kňazom v Semerove, od toho času bol prísediacim súdnej tabuly Komárňanskej stolice. Zomrel náhle, rozlúčku nad jeho hrobom mal kňaz Jozef Hoblík.

Jozef Zachey st., v rokoch 1850–1896 bol v Semerove učiteľom a kantorom. Pomáhal šíriť kultúru v obci.

Ján Zaklukál (23. 5. 1807 Kösztölcz – Maďarsko – 7. 7. 1871), filozofiu a teológiu študoval v Trnave, za kňaza bol vysvätený 10. 6. 1830. Za kaplána nastúpil do Komárna, ale ťažko ochorel a vtedy pôsobil v kostole sv. Ignáca v Ostrihome, od r. 1831 bol administrátorom na Visegráde. Toho istého roku prešiel za administrátora do Unína a 10. 11. 1835 do farnosti Lapáš. 3. 7. 1838 prišiel do Semerova, keď si vymenil miesto s Jozefom Kárászom. Zaklukál bol priateľom Juraja Holčeka, ktorý je pochovaný v Jasovej. V Semerove založil J. Zaklukál elementárnu školu, prvé združenie vlastníkov pôdy, a dychovku. Svoje práce publikoval v spolku sv. Vojtecha v Trnave. Zomrel na týfus.

Ing. Alexander Reško

Podunajské múzeum Komárno

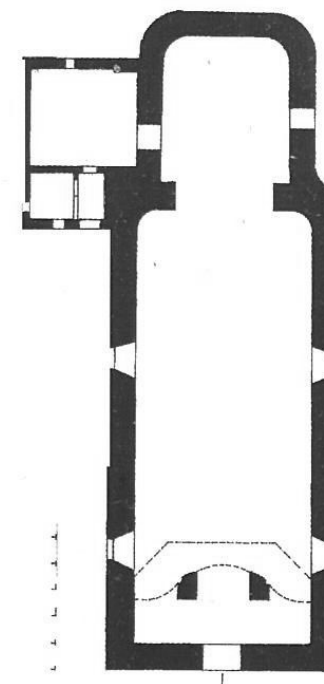
Literatúra:

Bel M.: Komárom vármegye, Bratislava 1996
Borovszky Samu: Komárom vármegye, Budapest 1907
Csányi Dezső: Magyarország történelmi földrajza III., Budapest 1897
Kasáková Gabriela: Dejiny obce Semerovo. Ročníková práca 1995/96, rukopis
Obecná kronika Semerovo
Slovensko na úsvite dejín, Bratislava 1977
Súpis pamiatok na Slovensku III., Bratislava 1969

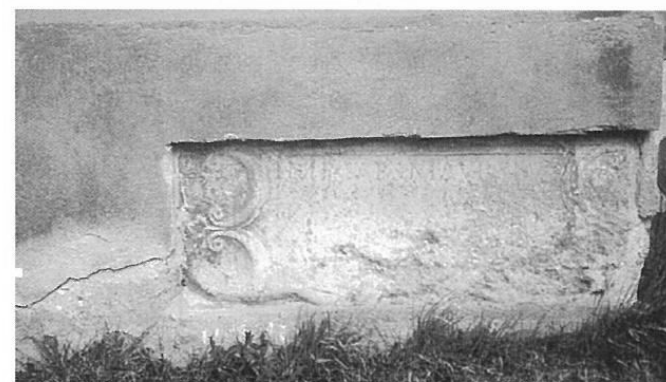
Malá vlastivedná knižnica 84. číslo

Vydávajú Komárňanské tlačiarne a vydavateľstvo s r.o.,
riaditeľ Štefan Meszlényi z poverenia obce Semerovo 1997
Zodpovedný vydavateľ: Dr. Ing. Árpád Szénássy
Zodpovedný vedúci: Ing. Alexander Reško
Foto: Szénássy, Reško
Spolupráca: Imrich Hrabovský, starosta obce a Mgr. Melánia Kadlečíková
Príprava a tlač: DOLIS s.r.o., Bratislava
ISBN 80-8056-028-5 Všetky práva vyhradené!

Vydávaný seriál si možno predplatiť alebo zakúpiť:
Komárňanské tlačiarne s.r.o. vydavateľstvo, 945 84 Komárno
Dunajské nábrežie, P.O. Box 109, Tel.: 0819/20-52

Pôdorys kostola

Rímska tabuľa z r. 229
(rímskokatolícky kostol)